

Sturmbannführer Hanke, hoofd van de *Überwachungsstelle* in Den Haag, vierkant zei, 'dass Deutschland den Krieg todsicher verlieren würde'¹, nog meer risico toen hij ten behoeve van illegale groepjes transporten liet uitvoeren met vrachtauto's die bij de *Blau-Aktion II* ingeschakeld waren – transporten waarvoor hij de officiële papieren leverde. Tijdelijk verschaftte Heymann ook Joodse onderduikers onderdak in de ruimten waar de zwarte aankopen geadministreerd werden. Voor de Joden die bij hem in dienst waren, gaf hij zich veel moeite; was deze of gene door een van de ophaalploegen meegenomen, dan trachtte hij onmiddellijk via Hanke te bereiken dat de betrokkene weer op vrije voeten gesteld werd. Als regel lukte dat – de irritatie bij *IVB 4* nam toe: men kreeg er in steeds sterker mate het gevoel dat men dwarsgezet werd door een *Volljude* die zich, omdat hij nu eenmaal door Goering gesteund werd, gedroeg alsof hij in het geheel geen Jood was. Persoonlijk contact met de leveranciers bleef Heymann vermijden, het genre zwarthandelaar waarmee men transacties moest afsluiten, lag hem niet.

Bij die transacties werd zijn eigen firma, de n.v. Balta, uitgeschakeld; er werd van een andere firma gebruik gemaakt die als Joods vermogen al onder beheer stond: de Agentuur en Commissiehandel voorheen n.v. *Union & Co.* ('de *Union*', maar dan op zijn Duits uitgesproken). Zij kreeg een hoofdkantoor in Den Haag, een filiaal in Amsterdam en depots in Tilburg, Helmond en Enschede, zulks hoofdzakelijk voor de textiel aankopen. De firma Heinz Bandermann ging in de *Union* op. Een aantal van de Duitse experts werd bij de *Union* gedetacheerd: zij keurden de aangeboden goederen en bepaalden de prijs. Daar werden enkele procenten op gelegd. Uit die winst werden de kantoorwerkzaamheden gefinancierd. Heymann mocht tijdens de *Blau-Aktion II* in totaal f 50 000 opnemen, Bandermann had een maandelijks salaris van f 1 500, Fleischmann ontving geen vast bedrag. Wat overschoot, werd aan de *Roges* afgedragen die via verschillende banken de bedragen ter beschikking stelde die voor de zwarte aankopen nodig waren. De administratie werd keurig bijgehouden; zwarthandelaren werden er niet met namen in aangeduid, maar met nummers. Kühne & Nagel droeg zorg voor de transporten; deze werden steeds met *Wehrmacht*-papieren gedekt. Er vonden evenwel niet alleen transporten naar Duitsland plaats; de *Union*, trouwens ook *Kapitän* Sommer, deed mede aankopen van goederen (betonijzer, stalen buizen, prikkeldraad) die nodig waren voor de bouw van de *Atlantikwall* in Nederland.

Van de drie Duitse Joden die in leidende posities ingeschakeld waren: Heymann, Bandermann en Fleischmann, was, schijnt het, Fleischmann het

¹ Kurt Hanke: Verklaring, 27 febr. 1947, p. 2 (Doc I-693, a-5).